

## УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ОКОЛЕН СВЯТ ЗА II КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

### КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по *околен свят* във II клас допринася за овладяване на базисни знания, умения и отношения, свързани с природната и обществената среда като отправна точка за изучаване на учебните предмети *човекът и природата* и *човекът и обществото* в трети клас. Чрез изучаваното във втори клас учебно съдържание се осигуряват познавателни и емоционални предпоставки за обяснение на заобикалящия свят, като се изграждат основополагащи компетентности в областта на природните науки и се формират социални и граждански умения, насочени към устойчивото развитие и здравословния начин на живот.

Учебната програма по *околен свят* за II клас има интегративен характер, който се изразява в: съдържателно обединяване на разнообразни сведения за природната и обществената среда в заобикалящия детето свят; научно-методическо обединяване на разнообразни методи и познавателни стратегии при реализиране на образователния процес с приоритетна насоченост към развитие на познавателния потенциал и личността на ученика.

Чрез учебното съдържание, определено в предложените теми, се реализират следните основни цели на обучението по *околен свят*:

- обогатяване, систематизиране и обобщаване на сетивно-познавателния опит на учениците чрез разнообразни дейности за ориентиране в заобикалящия ги природен и социален свят;
- развитие на познавателния потенциал и на познавателната активност на учениците чрез овладяване на разнообразни стратегии за учебна дейност;
- стимулиране и развитие на детските интереси и способности, формиране на личността на детето;
- изграждане на съвременни ключови компетентности.

Постигането на очакваните резултати от обучението по всяка от темите е задължително, но групирането им може да е подчинено на различни дидактически цели и да става в условията на методическа свобода на учителя при подбора на методи и средства на обучение.

Посочените в програмата понятия се усвояват по емпиричен път и в обем и форма, достъпни за възрастовите възможности на учениците.

В процеса на обучението се реализират редица дейности, които поставят детето в активна позиция спрямо образователното съдържание: наблюдение и регистриране на резултати от него; споделяне на личен познавателен, социален и емоционален опит; моделиране на обекти, проследяване и илюстриране на причинно-следствени връзки; изказване на лично становище; игрови дейности; личностно взаимодействие и работа в екип. Ученикът волево се съсредоточава върху изпълнението на поставена задача: решава проблемни задачи, изследва, визуализира, развива интерес и умения за съвместна дейност.

Дейностите за постигане на ключовите компетентности и междупредметните мръзки изискват гъвкавост на преподаването, съобразено с дейностния подход, при който основната педагогическа ориентация е свързана с включването на малкия ученик в разнообразни по характер самостоятелни изследователски задачи, значими за самия него.

## ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	Знания, умения и отношения
<i>Роден край</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Различава училището като институция и общност на ученици, учители и родители.</li> <li>• Изброява основни права и задължения на ученика.</li> <li>• Познава особености на местоположението и природата на родния край.</li> <li>• Илюстрира с пример значението на принадлежността на човека към род и Родина.</li> </ul>
<i>Човекът и неговата среда</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Обяснява необходимостта от спазване на правила в обществото - у дома, в училище, на улицата, на публични места.</li> <li>• Разграничава опасно и безопасно поведение на детето като участник в уличното движение.</li> <li>• Посочва адекватната реакция в критични за живота и здравето ситуации при бедствия, аварии, инциденти.</li> </ul>
<i>Национално и културно наследство</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Разпознава националните символи на Република България - знаме, герб, химн.</li> <li>• Разпознава и определя във времето официални и битови празници на българските граждани.</li> <li>• Дава примери за известни личности и събития, свързани с миналото и с настоящето на родния край.</li> </ul>
<i>Природното разнообразие</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Разграничава неживата от живата природа.</li> <li>• Възприема себе си като част от природата и нейн приятел.</li> <li>• Групира растенията според стъблата и вида на листата им.</li> <li>• Групира диви и домашни животни.</li> <li>• Обяснява значението на природното разнообразие за живота на хората.</li> </ul>
<i>Човекът и здравословният начин на живот</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Назовава основните части на човешкото тяло.</li> <li>• Изрежда сетивните органи на човека и описва тяхното предназначение.</li> <li>• Познава правила за здравословен начин на живот.</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Разбира връзката между опазването на околната среда и здравето на човека.</li> </ul>
<i>Наблюдения, експерименти и изследване</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Описва резултати от наблюдения върху живата и неживата природата.</li> <li>• Извършва опити с растения.</li> <li>• Извлича информация за обекти в населено място от графично изображение.</li> </ul>

## УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Глобални теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<b>Светът на детето</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Посочва по схема на родословно дърво роднинските връзки между членовете на рода.</li> <li>• Описва положителни модели на общуване в семейството и в училище.</li> <li>• Дава примери за права и задължения на ученика.</li> <li>• Открива връзката между особеностите на природната среда и на типа селище (град, село) с трудовата дейност на хората.</li> <li>• Свързва промени в начина на живот на хората с миналото или с настоящото развитие на родното селище.</li> <li>• Описва забележителности в родното селище.</li> <li>• Изброява видовете транспортни средства и правилата за поведение в тях.</li> <li>• Открива връзката между местоположението на родното селище и транспортните средства, които се използват в него.</li> <li>• Оценява като правилно и неправилно поведението на участниците в уличното движение в различни ситуации.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• род</li> <li>• роднини</li> <li>• местоположение</li> <li>• град</li> <li>• село</li> <li>• забележителност</li> <li>• обществена сграда</li> <li>• транспортно средство</li> <li>• време</li> </ul>

<p><b>Природата около нас</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Посочва примери за нежива и жива природа и за връзката между тях.</li> <li>• Свързва промени във времето с промени в развитието на растенията и в поведението на животните през различните сезони.</li> <li>• Групира растенията според особеностите в устройството на стъблата на дървета, храсти и тревисти растения и според формата на листата – на иглолистни и широколистни.</li> <li>• Разграничава диворастящи, селскостопански, градински и стайни растения.</li> <li>• <b>Разграничава</b> домашни и диви животни.</li> <li>• Свързва грижите, които човек полага за домашни любимци и за селскостопанските животни и растения, с ползите от тях.</li> <li>• Ориентира се по календара в дните на седмицата и месеците на годината.</li> <li>• Ориентира се в продължителността на денонощието по изгрева и залеза на слънцето.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• природа</li> <li>• денонощие</li> <li>• календар</li> <li>• листопад</li> <li>• билка</li> </ul>
<p><b>Опазване на околната среда и живота на човека</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Разграничава природозащитните действия на хората от дейностите с неблагоприятни последици върху околната среда.</li> <li>• Предлага дейности за подобряване състоянието на околната среда в своя град или село.</li> <li>• Изброява природни бедствия и правила за поведение при пожар, земетресение и наводнение.</li> <li>• Изброява опасности за живота, които крият играта с огън, с отровни и взривоопасни материали, с електрически ток, къпането в непознати водоеми.</li> <li>• Демонстрира как се постъпва в опасни за живота и здравето ситуации и към кого да се се обръща при нужда.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• природно бедствие</li> <li>• инцидент</li> </ul>

<p><b>Човекът и неговото здраве</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Назовава частите на човешкото тяло – глава, торс, крайници.</li> <li>• Свързва здравето със значението на движението и на спорта.</li> <li>• Посочва сетивните органи на човека, тяхното предназначение и хигиенните правила за опазването им.</li> <li>• Свързва здравословния начин на живот с разнообразното хранене и с редуването на учене, спорт и отдих.</li> <li>• Разграничава видовете храни по произход – растителни и животински.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• сетивни органи</li> <li>• здравословен начин на живот</li> </ul>
<p><b>Празници и обичаи в Република България</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Описва Република България като отечество на всички български граждани.</li> <li>• Свързва националния празник на България (3 март) с историческото събитие, което го определя.</li> <li>• Изброява български официални празници - Нова година, 1 май, 24 май, 6 септември, 22 септември, 1 ноември.</li> <li>• Разпознава герба на Република България като национален символ.</li> <li>• Дава примери за прояви на почит и уважение към българските национални герои и историческите паметници.</li> <li>• Разказва за празници и обичаи на различните етнически общности.</li> <li>• Разбира значението на празниците за съхранение на народните добродетели и за изразяване на уважение и толерантност към другия.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• национален празник</li> <li>• официален празник</li> <li>• битов празник</li> <li>• народен обичай</li> </ul>

## ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на предмета във втори клас - 32.

*Препоръчително разпределение на часовете:*

За нови знания	62%
За затвърдяване на новите знания и за обобщение	32%
За диагностика на входно и на изходно ниво	6 %

## СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценяването на знанията и уменията на учениците по *околен свят* се извършва чрез устни и писмени форми на проверка. В писмена форма се извършва провежданата в началото на учебната година диагностика на входното ниво на знанията и уменията и в края на годината - на изходното ниво. Поставената оценка е съобразена със степента на овладяване на конкретния изпитен материал и се изразява с качествен показател. Всяка оценка на писмено изпитване се аргументира от учителя с кратка рецензия, която следва да насочва към преодоляване на констатираните грешки.

Устната проверка стимулира активното участие на ученика в практическа дейност за проучване на факти, събиране на информация и прилагане на изучените знания за природата и обществото в конкретна практическа ситуация.

Оценяването на резултатите от обучението във втори клас е формиращо и съпътства цялостния образователен процес. Поставените оценки се основават на изявата на ученика в часа, на изпълнението на домашни работи, работа по проекти и други индивидуални задачи.

## ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключовите компетентности, които се изграждат чрез междупредметните взаимодействия в процеса на обучение по околна среда, са:

Ключови компетентности	Примерни дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ интерпретиране на информация за личности и събития от родния край;</li> <li>✓ описване на природни или обществени забележителности от населеното място;</li> <li>✓ обясняване на местоположение на конкретен обект спрямо друг.</li> </ul>
<i>Общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ разпознаване на популярни надписи на чужд език (stop, exit, taxi).</li> </ul>
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологии</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ ориентиране по календар;</li> <li>✓ измерване на собствения ръст и тегло;</li> <li>✓ отразяване на резултати от опити и наблюдения;</li> <li>✓ наблюдаване на продължителността на деня;</li> <li>✓ изработване на графично изображение (снимка, рисунка-схема, илюстрирана карта) на част от населеното място.</li> </ul>
<i>Дигитална компетентност</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ презентирание на информация чрез използване на различни средства.</li> </ul>
<i>Умения за учене</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ прилагане на разнообразни стратегии за учене;</li> <li>✓ изработване на план за проучване на обект;</li> <li>✓ представяне на резултати от собствени проучвания.</li> </ul>
<i>Социални и граждански компетентности</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ попълване на схема на родословно дърво с връзките между членовете в семейството и рода;</li> <li>✓ провеждане на срещи с популярни личности в родното селище;</li> <li>✓ събиране на информация за популярни личности или събития от миналото на родния край или от неговото настоящо развитие;</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ участие в ролеви игри, утвърждаващи положителни модели на поведение в училище.</li> </ul>
<i>Инициативност и предприемчивост</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ организирани на изложби и базари, свързани с представяне на проектна дейност;</li> <li>✓ популяризиране на практическа дейност, свързана с подготовката и честването на празниците.</li> </ul>
<i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ изработване на календар с личните празници в семейството;</li> <li>✓ проучване на културни и исторически паметници в населеното място;</li> <li>✓ рисуване на пейзаж от родния край и на важни обществени сгради в него.</li> </ul>
<i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ отразяване на резултати от наблюдения на жива и нежива природа;</li> <li>✓ извършване на опити за доказване значението на сетивата;</li> <li>✓ обсъждане на мерки за опазване на сетивата;</li> <li>✓ проиграване на правила за реакция при бедствия и аварии;</li> <li>✓ обсъждане на съвместни действия за опазването на природата.</li> </ul>

**Забележка:** Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.